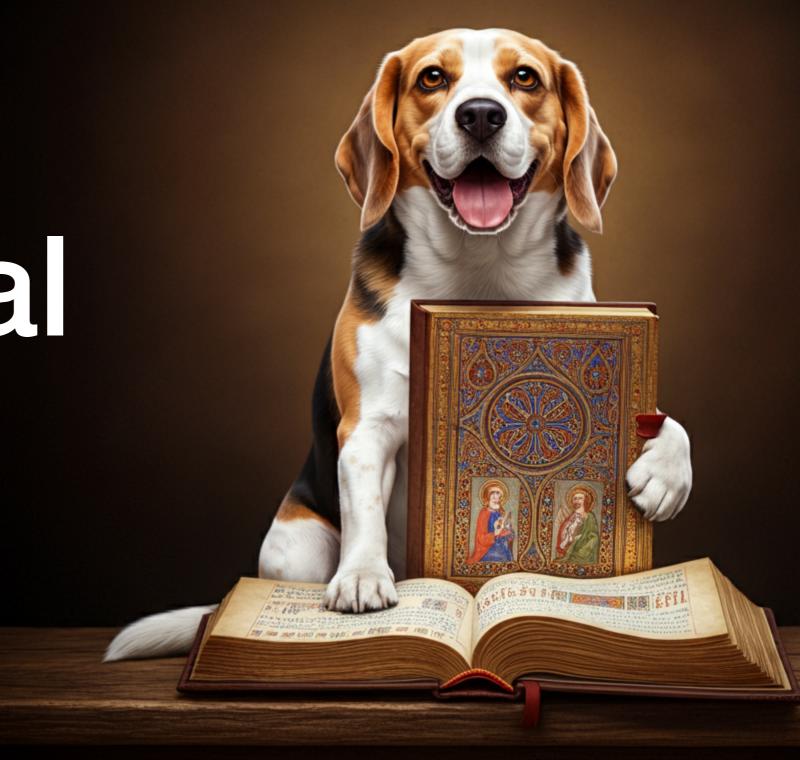
OLLI 572

The Medieval Book

Carin Ruff Fall 2025

Schedule

Week 1: The book in antiquity: rolls, tablets, and ancient Roman scripts. Introduction to, and of, the codex.

Week 2: Books in Roman late antiquity: the codex; new scripts for Christian texts. The Bible as book.

Week 3: The great early English and Irish Bibles: Amiatinus, Lindisfarne, Kells, & al.

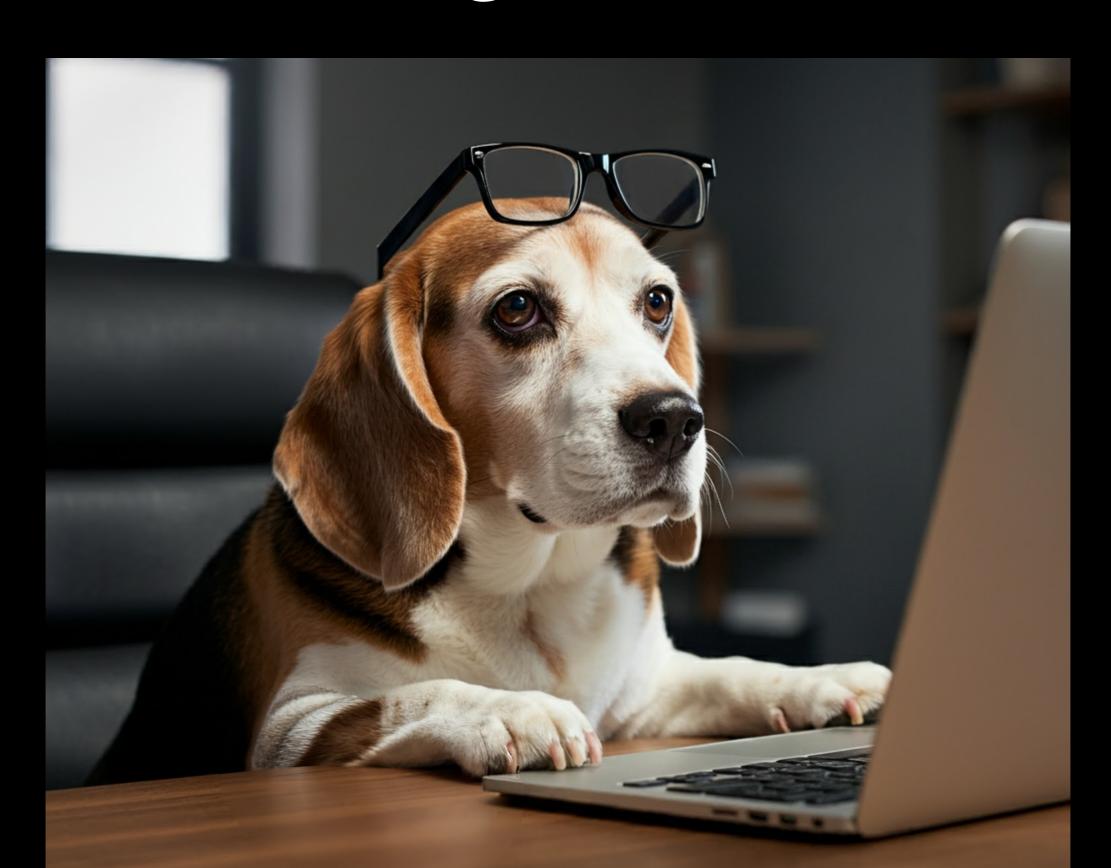
Week 4: The Carolingian Renaissance

Week 5: Gothic book design, the rise of the universities, and the Paris book trade

Week 6: Late medieval books and readers

Week 7: The 15th-century book in manuscript and print

ruffnotes.org/medievalbook

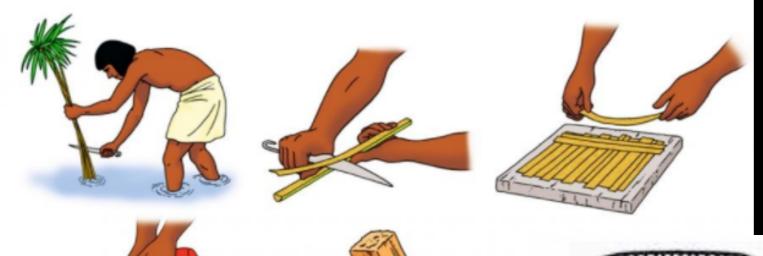

Materials and Forms of the book in the ancient Greco-Roman world

ca. 4th c. BCE
to 5th c. CE
(Hellenistic period
through late
Roman empire)

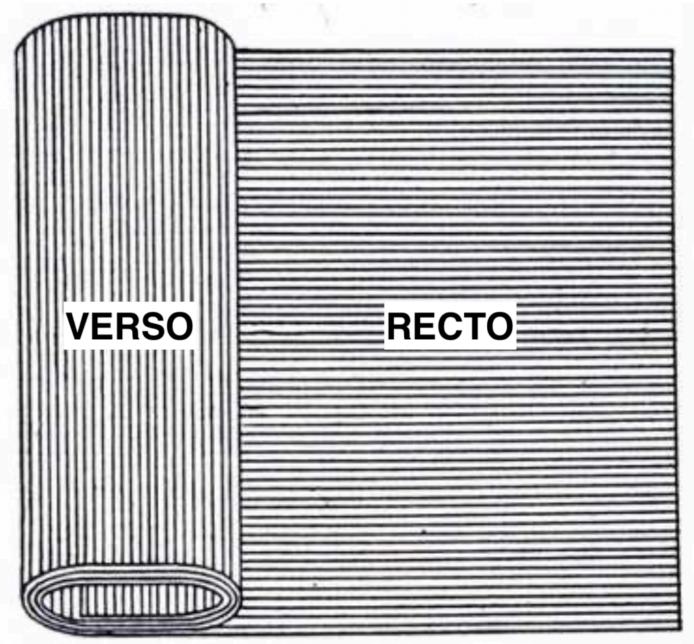

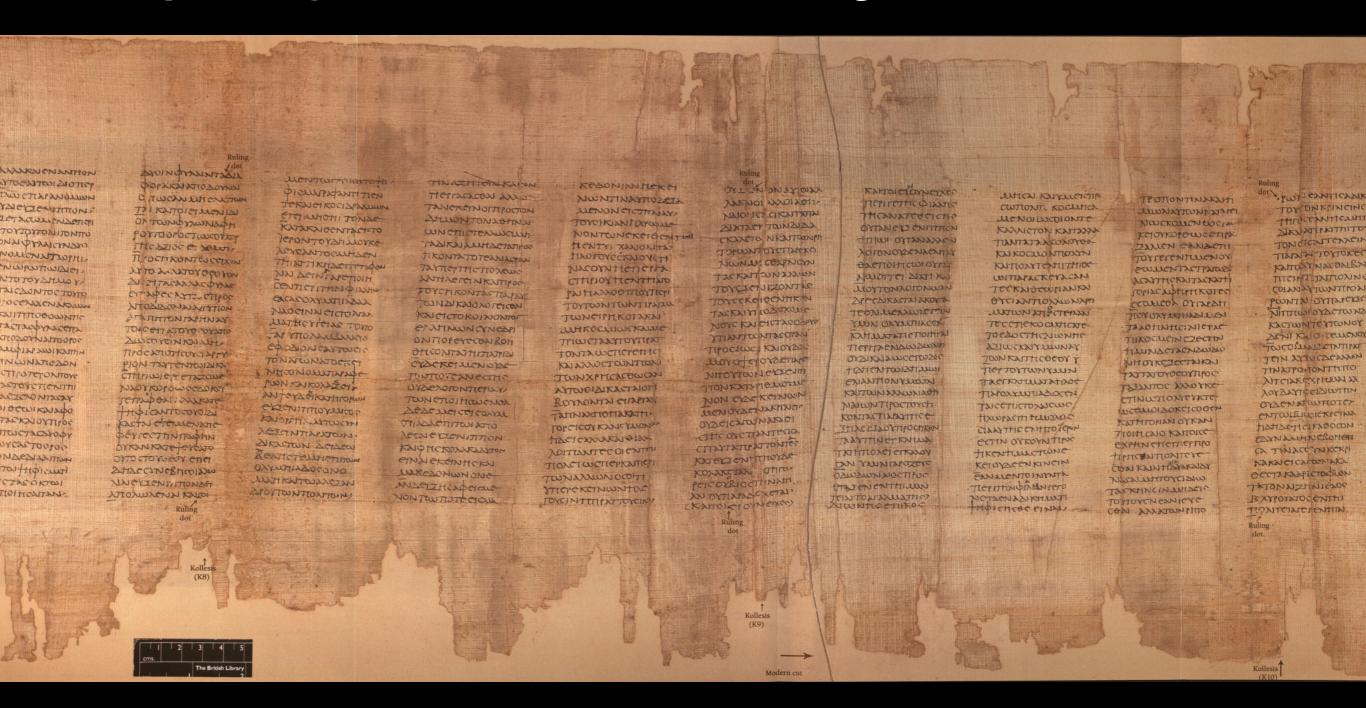
Papyrus strips laid at right angles to each other, flattened, glued together and smoothed.

Illustration of Egyptian papyrus production obtained from P

Tall narrow sheets glued together to form long rolls. The side with the horizontal fibers forms the inside of the roll and is the main writing surface.

Papyrus roll = volumen (volume) primary form of the book through the 3rd c. CE

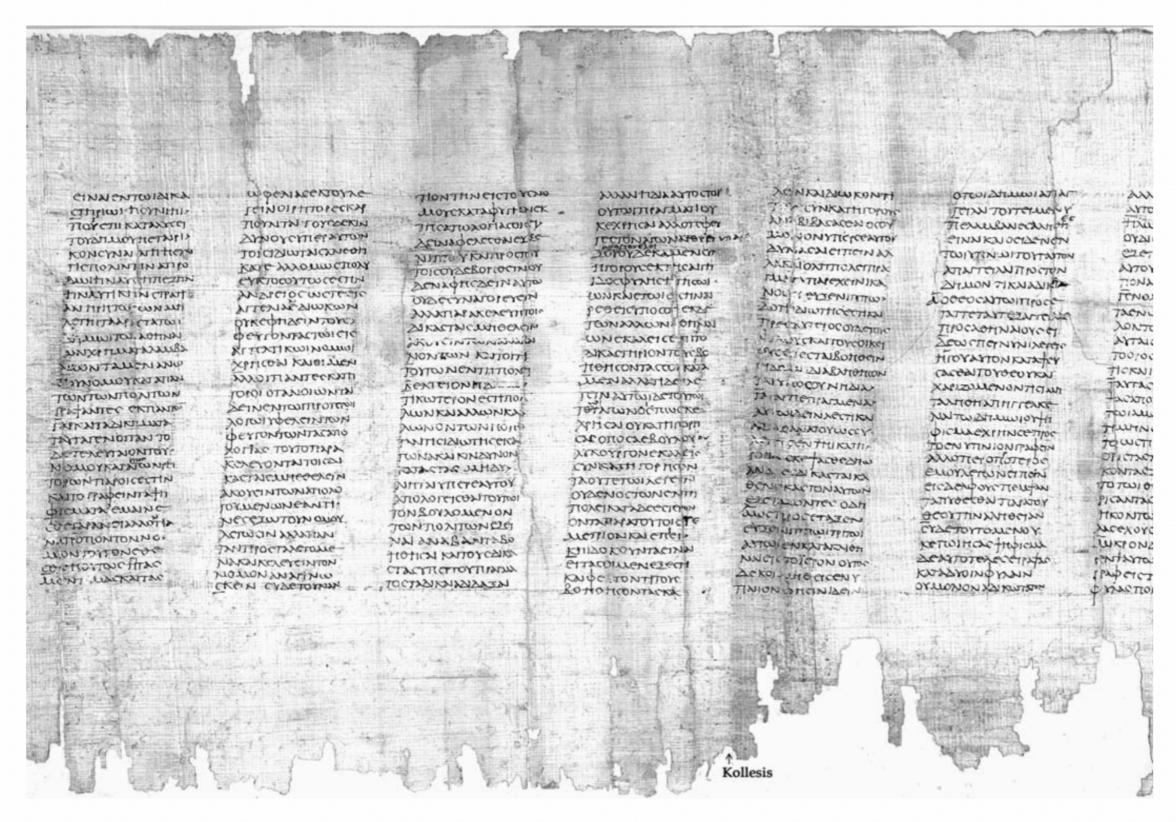

Figure 11.1. MP 1233 (P.Lond.Lit. 132). The Arden papyrus, cols. 29–34.

Speeches of Hyperides in a fragment of a papyrus volumen from ca. 75-125 CE. Note slope of the written columns across the joins between papyrus strips, large margins, fraying.

Papyrus in the Mediterranean Economy

- Papyrus was effectively a monopoly of Egypt, but was not native to Egypt.
- It grew in pools that were the product of human manipulation of the Nile floods.
- Papyrus sheets and rolls had to be formed when papyrus was fresh, so they were manufactured in Egypt and sold in in the cities of the empire. Papyrus was normally sold in rolls.
- Formal writing (books or documents) were commissioned from professional scribes in the Roman world.

Parchment rolls in antiquity: the Dead Sea Scrolls as an example

The Isaiah Scroll from Qumran: almost complete Book of Isaiah, parchment, 24 feet long. Written between 4th and 2nd c. BCE.

The Isaiah Scroll, detail. Note that parchment sheets are sewn together.

קדורב בנאוף לשפור ניאופתף הק שוברת שפיר הארע ופיואה תכל וביל יואים אין ורת צל הרבשלף געון שודי תושף נצעתני לבודי ובגרףונץ ביא בל ב נותוו גונון וצינאול ווופת גונון הבית היובעת וחות נותו למבון וווניאת אדרור אינע לנה קורע ודוד ודעף שורתף אנ ושר דענייקו מרוד אושלבו ונגדיוהבה יתוה באושבה נובקו ההדיתן ביוצר והינמיתף מובקינו וצולינטא אי שצמע באת ערוה פקות ודמין טייור צמתוף מדופמת נפינו צמת ואליל והבר אשפון ובולו ונגלו צוובר אשפון וצול עבאני מבול צנובל עלה צגוען וצינובלונין גורנף ואחב שלצה אחבור אחול השם גבות שקקבו נשגב רף בארב לנא ארץ ארוה ני שנו בחום בלא צמין לשנט ועד אר אריה אציעו. תאנה ציא תואה בשפחף ארבוא הנה על אחוף תרף ועל עם ארני לעיצפו ארב וצב נעודורות לנפון עת אף חתו ומשדעות אוצפת ודיעו מראת מהכוד היא ארציין לאחור פלאה דיני הדישוד ביותר ביוני ניתני ועתידיני ביאב בלאות אוליני ביא אין ארא לביועקר אצה בלאני שלות בר הבציון נשבר בחלות שרתי נואף מדרות וצא לאורור פבו ערור ושבא גדול בארץ אאתף ויידיו ראציתן עבים ונוייתן עם שבת עובר ארח הבך ביות באת עשים לא חשב אנש אבל אבהדיהלי ודותה ארשבה בדים דינבים באלב חישן ביא מתי ובם ליהודיות אנולוד אריצ אטר לבטן קפל ואחד ודשרון נעיבור עער ט משפר רותוד אמש שלוכיוני ליותב עוץ נערער שלים לופת ניטרה שביית וקוויונה ארינה לופת ציאן בצו מוע צבף תבצרה לתלה התוצוך ולוא מצובור לצולף ועלה עשנה באדר לדיד ומחרב לבצו בצחות עתד אקום אפר מדוד דושד אתרומם צמוד ודנשא תהניף יראוני שינגעתף .. ראם עובר בהא ויף שוהד קאת וקבוד וינשות ועורב ושבונו בהא ונפא עומיא אששה הלדו קש דיוזבת אש תאבעת ואחי צפוני בשרנות לשון עלגוף תמורף קנ ותהף ואבנה בחי וחדוד ואף שבה בלעה וקראו וציל שרות מתיצאפו ועתה בל עירת בלצילה לכנה שביף פנעים צונות באש נעוני שבעו דשיקית אשר פשיוני ידינו לריבון גב ורונה בחרי בעיין זוטאתי אמוה ריניה חנשב און לעשיתוחוב ארבעונות מיויון קבוש והוא בצבעייהא ההימנה נוהתעון אעילבנות שנה ימשלה ענא מומהי חנכים מי מיר ען אש אינילה עי מברי לע צי לדי מולף הלפך וכצישר עותף את ארואופים ושיור אל דצורו וקרא אף שפוד וויצועו לילווו ופעאו ינף קרות מאובר ני מוריים נאח כבעל מצשיות נירנני מתפך על עניתף באפיה להבור בעוח שבי קעור שינף חופלם וכשעה ואגדה בעור אנ אף שבה נשבין בשחוף אומת אוינין בשבוצ דפית מעוף ציניון בראות ערובות בעין ווכוא ברע אוא מרוכתן משצין בערות מליותן בשגבר נוזצו עון דרושו בעל מפר אוחור ועלאר ואחת לוא נעורור אשור דינועור פוא נוורו ורוא עווך עות בו פווות ודאורעד עימיו באקעון פלף צרוביף תוזויון עדעיף תישעד ארץ נרנאורן אימה שבעיבה משום בייבר ועודומאל שיבה נתביח מבצלת ברותביח ותא אך ישלת ורעוד ביין עף עונים סיים לדיוה וידיר ויבר וישוומאל שיבה נתביח מבצלת ברותביח ותא אך ישלת ורען בבר לבין ברי לבין בען או היי תבר לרעוד מונים וידיר אותוח הויב אותוח הויב אותוח הויבר אותוח הויב אותוח הויבר אותוח מונים לבין ערותנותי שנה אובה אתכור אור מפר אוה שלו אוד מער חיון ניי ציה ביצרי אתב את באר שנו או על נוצו לואתראו את צפקר שכור משפחץ ית פשטור רעיף אגרעד ווודו הניים דבות ושבית ביש לות אבינו אבור לבהוה לב אוקר אלתוראו הוה ניש לשון און ביות חוד עיון דייון פריואים עוניף אין על שרא מעריני אליאבנה נקב יבוא אבול אלוויתף היאה יבוא ומישפצבה או תבשחשה יינם יוויתף ער העלוד נרעל צולבתר תראושר מדישלף נוה יצאן אהלכל הציין כי המד התויחנר נארוני הרישות מכתחוור או מינה באראל בחו חניון לעין אלך ניא נצאין בצריניו יציון צור עוצ עובל ובופן לניוח וצול אבלהן כל העתקה בר את של אדמר ודונה ביות ינוולוף בעובור ולפו ואווה אימוב לכום ועבאון לבשיני מיוך בעוד תניוף אינף נעינוא לאינינה לע בשיוף טררות מארתף דחכר מצור כלונע בי אני שני ובין זיניף לקנור ושבור מאיון שבה שבה בוחל ושיף הקוויש וקראו לה לוא ועל היונים שי לניון וניונו למנף יצר אףירף ליא העציע עי יארוף שיננטע וחדיה בחוסקע ורואור ולבה חילף צידף דאוחלתף לוא מנינו לוא מירוד שבור שייה וכידין חירונ כל לנא בנינונושב וארא החדות בלצע והוא מושמצע בטשר חבלהף בלרחוקר בה קה השקט וצטא תרע כו פרש גמ אן אוק עד שוו פרובוד במחרע בוור כו הישלי ולא וצעא שם וחלצו באליון ופציות מוינה ושובר ובאר יניון ברונור רשבותו ב מולף על ראושף ששון ושבווה משתובור ונם תון ואנוה . בארה באיביצעשרה שנה לפן חוקוד עלה מנודרה בעלי אשור על צול ער ה ארוף ה שצעת מבטחתף -וצלוואפר שינו אלותה היעם ההישכ בד נשא עוון יובשמה תשמל החיני משלחת רגל ורשתי מרחבתי הבענדית התכושני משטובלי אשר אתרב שקיי מלחש מיישלתי א הפלי יולוא בעיר ביו צחתמצף חושהה בחת פצי באריור מעבחי בתעלת מבותיה היילונה בפחלת עידה צובה

Papyrology as a field

- Bound up with Egyptology, biblical studies, and the antiquities trade
- Quite separate in disciplinary organization from medieval manuscript studies
- Very, very conservative in its organization
- Very, very secretive

Other writing supports: Tablets

Fresco from Pompeii, 1st c. CE

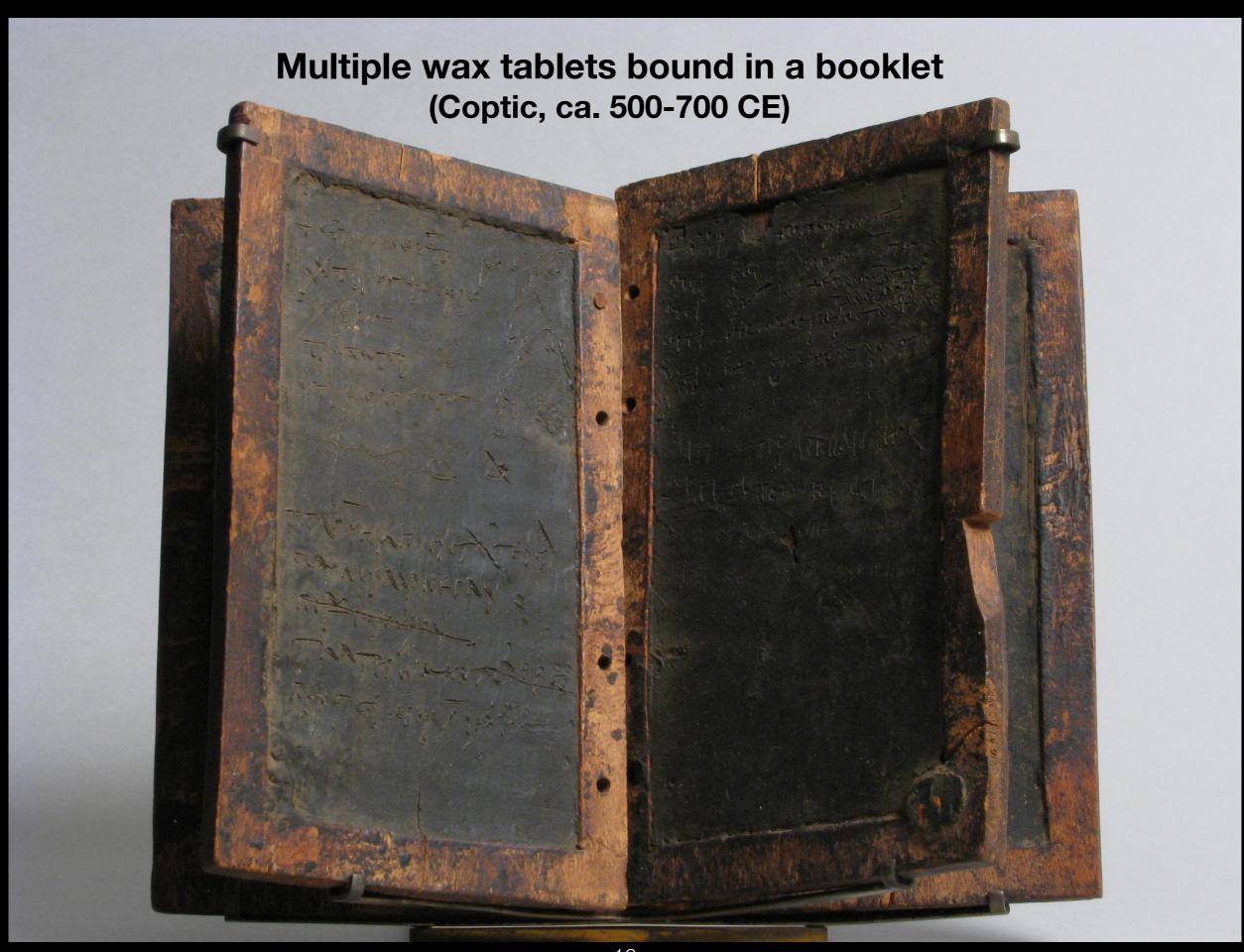
Tablets:
Wood (left)
Lead (below)
Wax (below left)

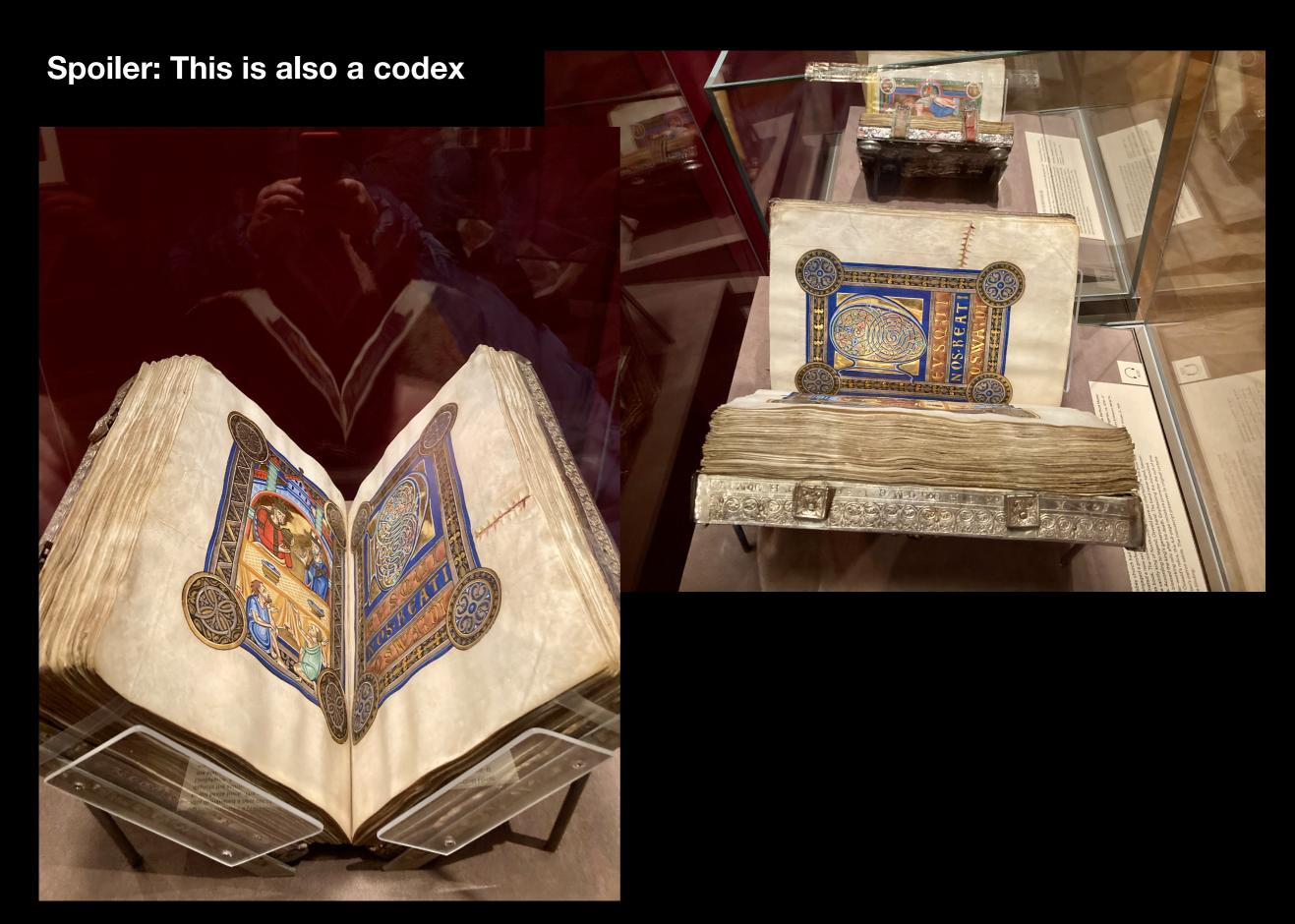

Fresco from Pompeii, 1st c. CE

This is called a CAUDEX or CODEX

Break from slides for script terminology

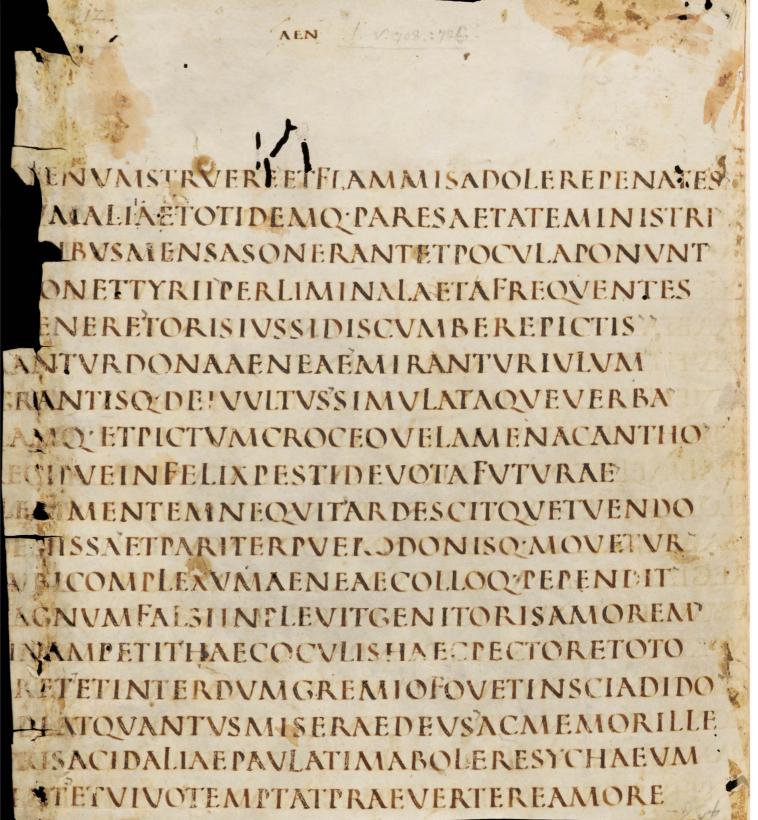
Ancient Roman Scripts

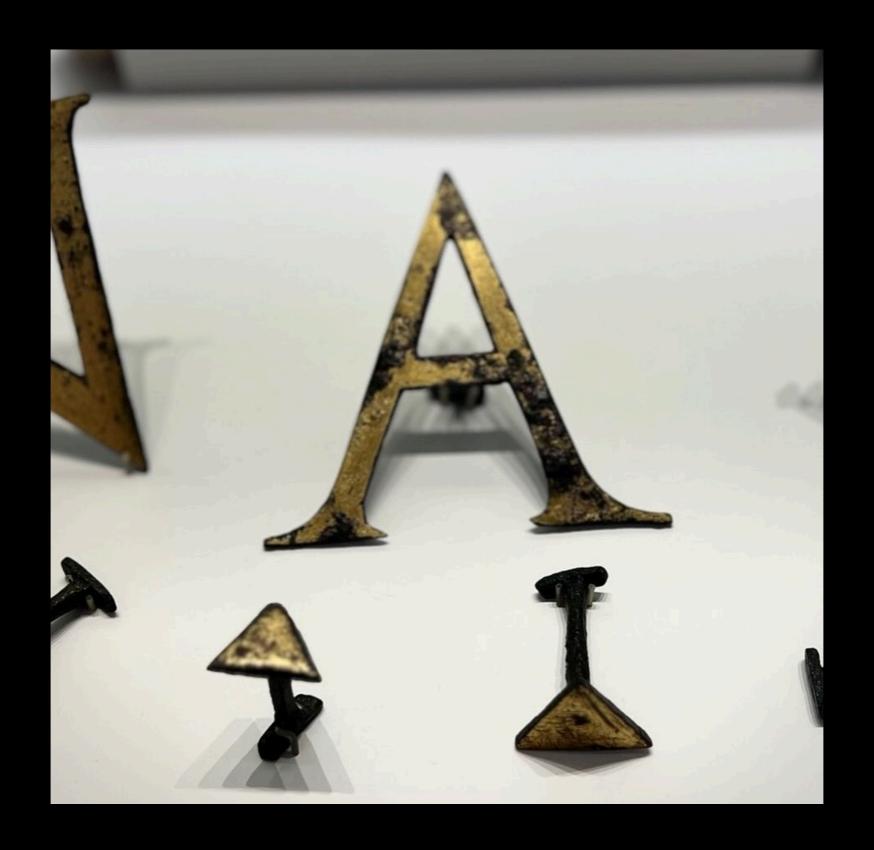
Square Capitals

Above: Arch of Trajan inscription, AD 114-118. Right: St. Gall, Stiftsbibliothek, MS 1394, page 12, 4th-5th century AD. Transcription:

- 1 [[*]]enum struere et flammis adolere penates
- 2 [[*]]m aliae totidemq(ue) pares aetate ministri
- 3 ibus mensas onerant et pocula ponunt
- 4 on et tyrii per limina laeta frequentes
- 5 enere toris iussi discumbere pictis
- 6 antur dona aeneae mirantur iulum
- 7 grantisq(ue) dei uultus simulataque uerba
- 8 amq(ue) et pictum croceo uelamen acantho
- 9 ecipue infelix pesti deuota futurae
- 10 le[[*]i mentem nequit ardescitque tuendo
- 11 e[[*]]issa et pariter puero donisq(ue) mouetur
- 12 ubi complexum aeneae colloq(ue) pependit
- 13 agnum falsi inpleuit genitoris amorem
- 14 inam petit haec oculis haec pectore toto
- 15 ret et interdum gremio fouet inscia dido
- 16 deat quantus miserae deus ac memor ille
- 17 ris acidaliae paulatim abolere sychaeum
- 18 [[**]]t et uiuo temptat praeuertere amore

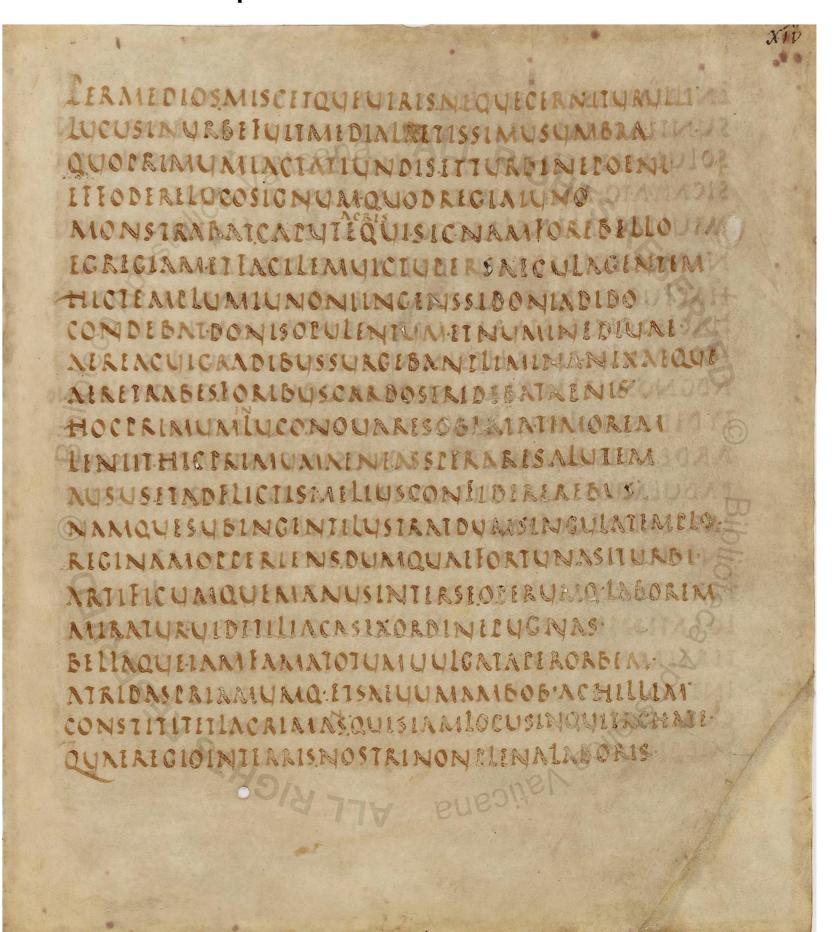
1st-century CE monumental gilded bronze letters and punctuation marks that had fallen from a public building in Singilia Barba, Andalusia (Málaga Museum)

Rustic Capitals

Below: Rustic Capitals used in an inscription.

Right: Vatican City, Biblioteca Apostolica Vaticana MS Vat. lat. 3225, "The Vatican Vergil," fol. 14r. Italy, ca. AD 400. The text is Aeneid I.440-460.

The Virgilius Romanus, BAV Vat. lat. 3867, 5th c.

Script: Rustic Capitals

Image:
Poet with a
scroll and
scroll case

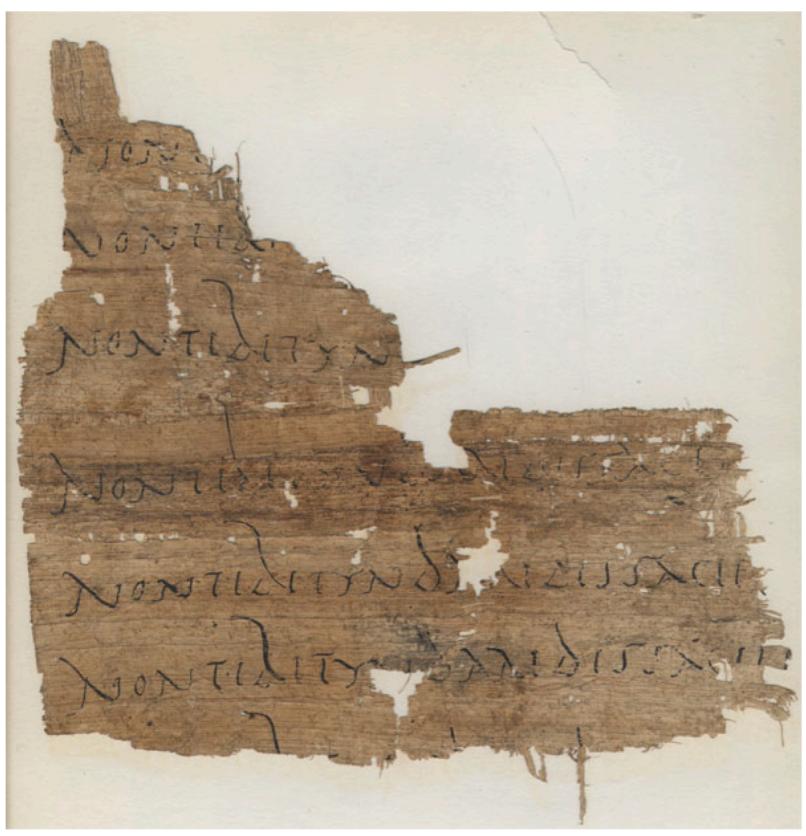

Older Roman Cursive, a.k.a. Ancient Roman Cursive

London, University College, Dept. of Greek and Latin P. 24. 1st c. A.D. Found in Hawara, Egypt.

The scribe is practicing writing Aeneid 1, line 601, over and over again. The full line is:

non tibi Tyndaridis facies invisa Lacaenae

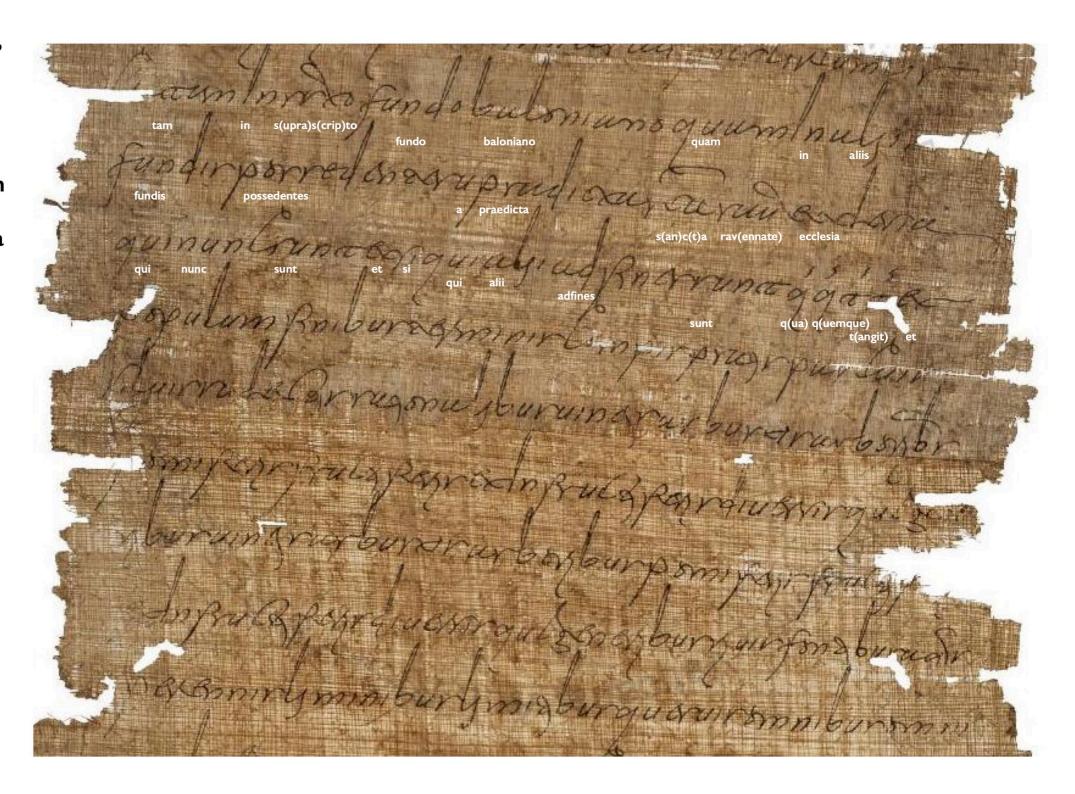
The farthest the scribe gets in the surviving fragment is:

NONTIBITYNDARIDISFACIE

See if you can tell **b** from **d** in this script!

Later Roman Cursive, a.k.a. New Roman Cursive

Detail from Vat. pap. lat. 6, a document from ca. AD 600, documenting a gift by a Goth freedwoman named Sisivera to the Church of Ravenna.

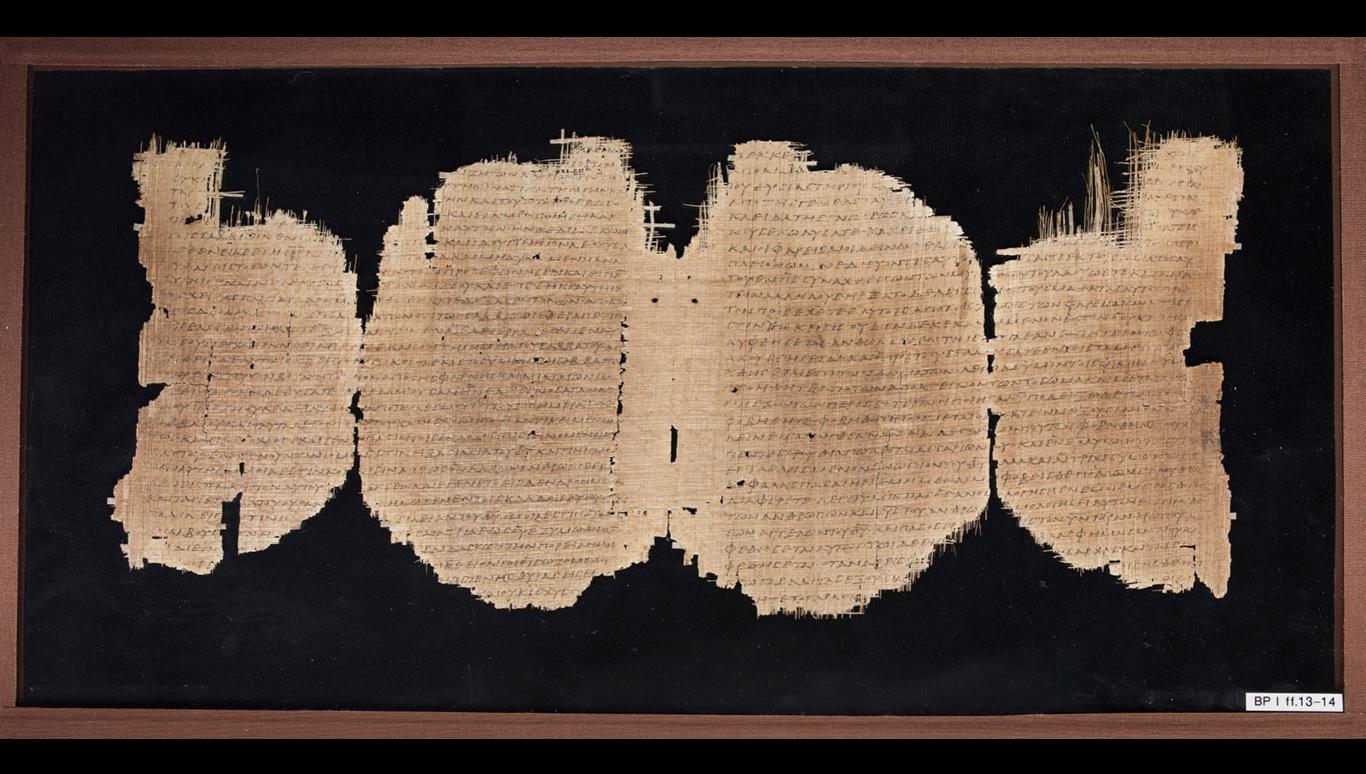
The Codex materials, structure, & terminology

Materials of the codex:

PAPYRUS was used but is not well suited to the necessary folding and sewing.

PARCHMENT is vastly more durable than papyrus, in itself and in all climates.

Terms: VELLUM = PARCHMENT, by convention fancier/finer parchment in expensive books a modern auction house wants to sell you. Parchment is the normal term for manuscript description.

Fragment of a 3rd-century papyrus codex (Luke 11-13), Chester Beatty Museum

Left: four BIFOLIA make up one QUIRE (or GATHERING) typically of 8 leaves = 16 pages.

Right: the binding process. Quires are sewn through their own spines and then onto supporting cords.

Transition from Roll to Codex

The transition from roll to codex as the normal form of the book in late antiquity is a subject of perpetual scholarly debate, but whatever the reason, we can show that it happened.

2nd century: 90% of surviving books are rolls.

4th century: 80% of surviving books are codices.

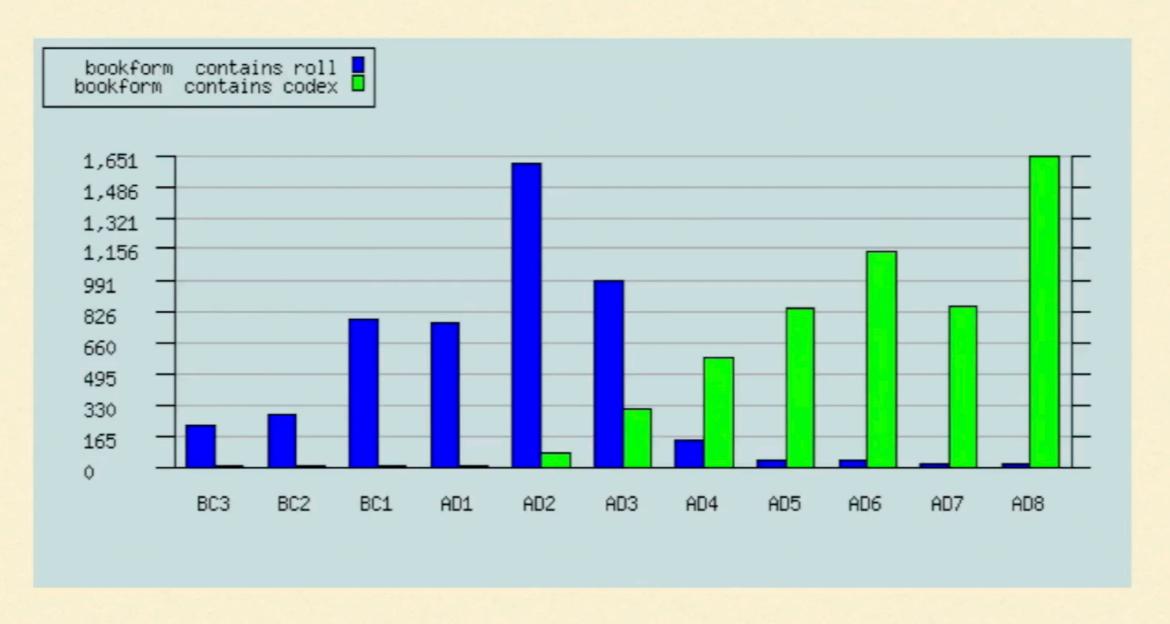
6th century: nearly 100% of surviving books are codices.

80% of surviving Christian books from late antiquity are in codex form.*

A few early codices are made of papyrus, or of papyrus mixed with parchment, but overwhelmingly the transition to the codex was also a transition to parchment. Why? Papyrus supply? Papyrus's lack of suitability for sewing? Parchment's better durability, suitability to folding and sewing?

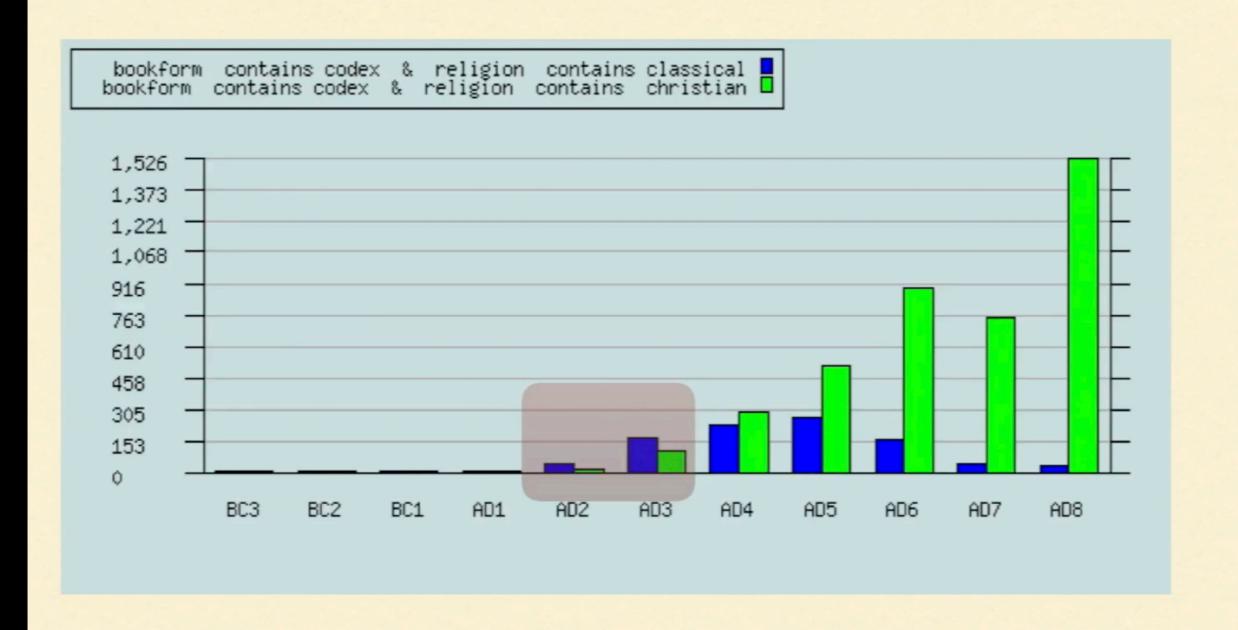
^{*}Source for these statistics: William A. Johnson, "The Ancient Book," The Oxford Handbook of Papyrology, ed. Roger S. Bagnall (Oxford, 2009), 256-281.

Transition from Roll to Codex: Roll versus Codex by date

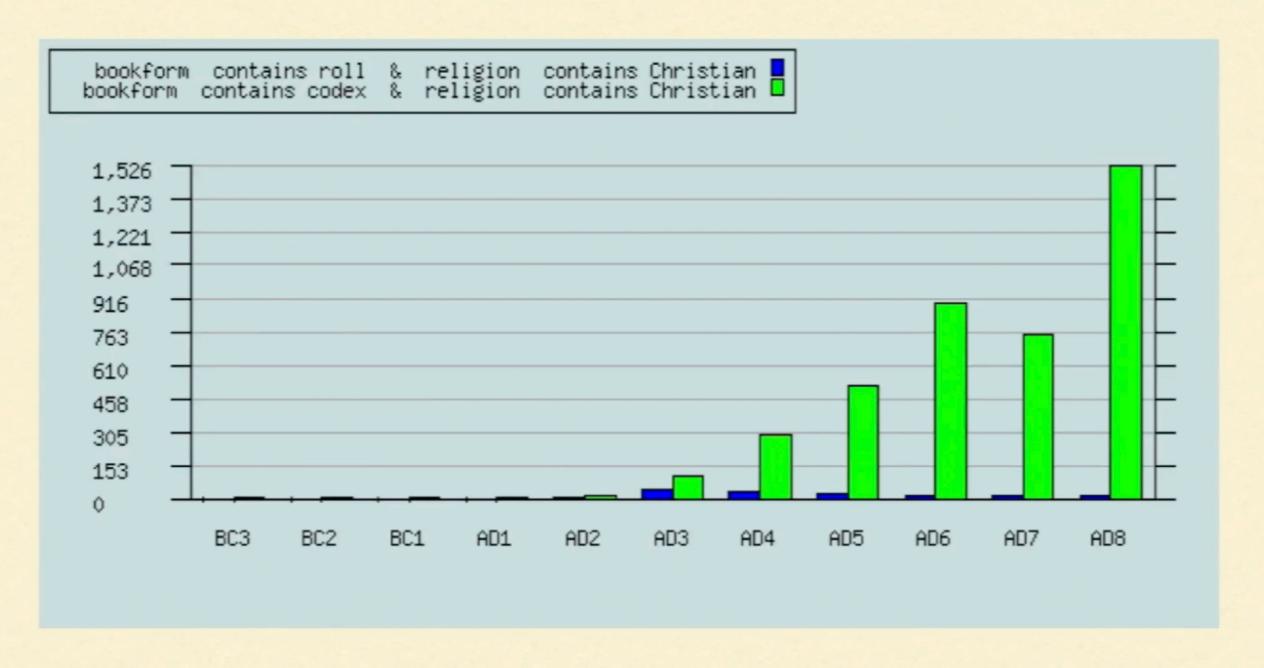

Source = Leuven Database of Ancient Books

The earliest codices - were they Christian? Codex - Classical versus Christian texts

The Christian preference for the Codex Roll versus Codex - Christian texts only

ruffnotes.org/medievalbook

